

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/88/2003

POLACY O SWOICH ROZLICZENIACH PODATKOWYCH ZA ROK 2002

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Ogromna większość podatników (94%) rozliczyła swoje dochody osobiste za rok 2002 według pierwszego, 19-procentowego progu podatkowego, tylko 4% płatników podatku od dochodów osobistych - według progu 30-procentowego i zaledwie 0,5% - według najwyższej 40-procentowej stawki. Po uwzględnieniu wszelkich ulg i odpisów prawie co trzeci podatnik (32%) miał podatek zerowy, tzn. zaliczki pokrywały się z podatkiem rocznym, ponad połowa (58%) miała nadpłatę i oczekuje zwrotu pieniędzy, a tylko nieliczni (5%) musieli fiskusowi dopłacić.
- Większość podatników rozliczających się z urzędem skarbowym samodzielnie (bez pośrednictwa zakładu pracy lub ZUS) rozliczyła swoje dochody osobiste razem ze współmałżonkiem (59%) lub wspólnie z dzieckiem (2%).
- Większość podatników rozliczających się samodzielnie (61%) skorzystała z różnego rodzaju ulg i odpisów podatkowych. Nadal najpopularniejsze były odpisy z wydatków na remonty i modernizację mieszkań - korzystano z nich częściej niż w ubiegłym roku (wzrost wskazań z 69% do 78%). Już drugi rok z rzędu maleje natomiast wykorzystanie ulg związanych z kształceniem dzieci (spadek wskazań z 25% i 20% w latach 2001 i 2002 do 15% w roku 2003).
- Połowa podatników rozliczających się samodzielnie (49%) miała problemy z wypełnieniem formularza podatkowego. Nieco większa grupa (53%) twierdzi, że w porównaniu z rokiem ubiegłym nie zmienił się stopień trudności w wypełnianiu PIT-u.
- Co czwarty podatnik rozliczający się bez pośrednictwa zakładu pracy lub ZUS (26%) sam rozliczył swój podatek i wypełnił zeznanie podatkowe. Większość skorzystała z czyjejś pomocy: 28% powierzyło swoje rozliczenie komuś z najbliższej rodziny, a 46% - innym osobom. Najczęściej zwracano się do specjalistów w dziedzinie doradztwa podatkowego, na których zapotrzebowanie w ostatnim roku wyraźnie wzrosło.

W ostatnim dniu kwietnia upłynął termin składania w urzędach skarbowych zeznań w sprawie rozliczenia podatku od dochodów osobistych za rok 2002. Wyniki majowego sondażu¹ dostarczają informacji m.in. o tym, jak Polacy rozliczają się z fiskusem, czy ze względu na ulgi i odpisy podatkowe planują z wyprzedzeniem swoje wydatki, w jakim stopniu wykorzystują możliwości obniżenia płaconych podatków i jak radzą sobie z wypełnianiem PIT-ów.

ILU JEST PODATNIKÓW?

Z deklaracji ankietowanych wynika, że zdecydowaną większość z nich (75%) stanowią podatnicy, którzy do 30 kwietnia zobowiązani byli złożyć (samodzielnie bądź za pośrednictwem zakładu pracy lub ZUS) zeznania podatkowe od dochodów osobistych za ubiegły rok. Niemal jedna czwarta badanych (24%) zadeklarowała natomiast, że z różnych powodów nie podlega obowiązkowi wypełniania PIT-u i składania go w urzędzie skarbowym. Najczęściej są to ludzie młodzi - do 24 roku życia (63%), zwłaszcza uczniowie i studenci (81%), także bezrobotni (45%), gospodynie domowe (39%), a spośród grup aktywnych zawodowo - rolnicy (72%).

Tabela 1

Proszę powiedzieć, czy należy Pan(i) do osób, które powinny do 30 kwietnia złożyć zeznanie w urzędzie skarbowym w sprawie rozliczenia podatku od dochodów osobistych za ubiegły rok podatkowy?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	V 2000	V 2001	V 2002	V 2003
	w procentach			
Tak	58	59	59	57
Nie, ponieważ zeznania składa za mnie mój zakład pracy bądź ZUS	20	20	19	18
Nie, ponieważ nie muszę płacić podatku	18	17	18	16
Nie, z innych powodów	4	4	4	8

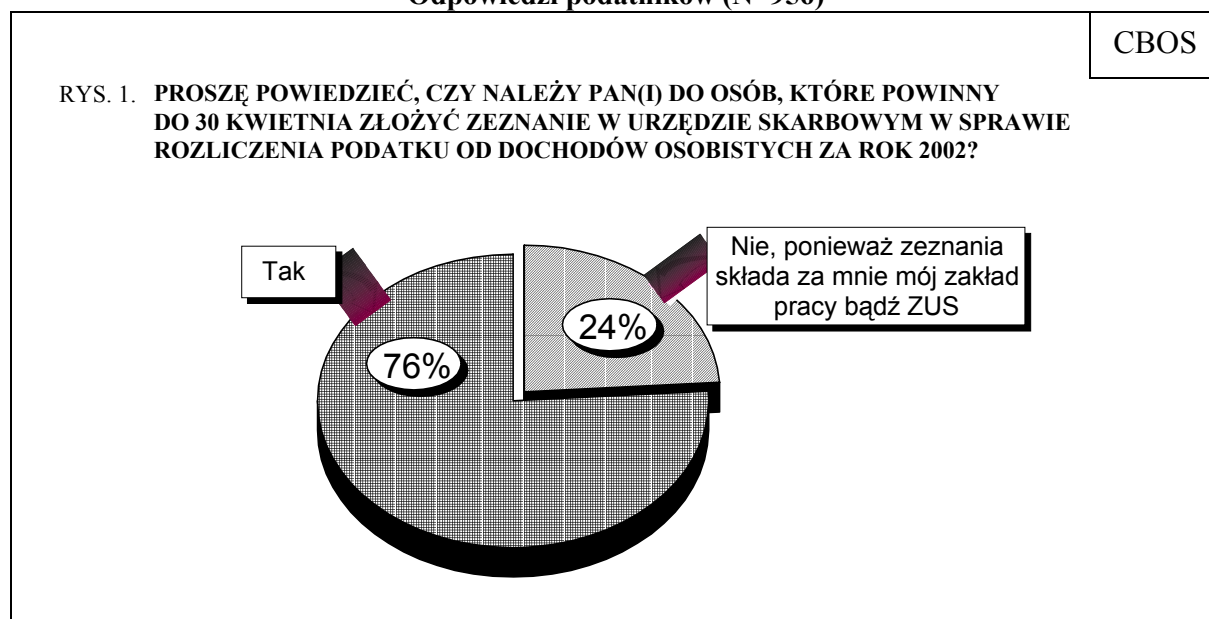
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (156) przeprowadzono w dniach 9-12 maja 2003 roku na liczącej 1264 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Od lat w naszej próbie udział podatników oraz osób niepłacących podatków pozostaje w zasadzie stabilny. W ostatnim roku wzrósł jednak (z 4% do 8%) odsetek respondentów, którzy nie zaliczają się do podatników z powodów określonych w badaniu jako „inne”, co może świadczyć m.in. o rozszerzaniu się szarej strefy zatrudnienia i wzroście liczby osób pracujących „na czarno”, niepłacących podatków.

JAK PODATNICZY ROZLICZAJĄ SIĘ Z FISKUSEM?

Z deklaracji podatników (956 osób) wynika, że zdecydowana większość (76%) rozliczyła się z fiskusem samodzielnie, tylko jedna czwarta (24%) uczyniła to za pośrednictwem zakładu pracy lub ZUS.

Odpowiedzi podatników (N=956)

Warto zwrócić uwagę, że sposób rozliczania się z fiskusem zależy przede wszystkim od poziomu wykształcenia podatników - im wyższy, tym więcej osób rozlicza się samodzielnie, tym mniej korzysta z pośrednictwa zakładu pracy lub ZUS. Wśród podatników z wykształceniem podstawowym samodzielnie rozliczało się dwie piąte (43%), a wśród mających wyższe wykształcenie - niemal wszyscy (97%).

Tabela 2

Poziom wykształcenia podatników	Podatnicy rozliczający się z fiskusem:		Ogółem
	samodzielnie	za pośrednictwem zakładu pracy lub ZUS	
	w procentach		
Podstawowe	43	57	100
Zasadnicze zawodowe	85	15	100
Średnie	88	12	100
Wyższe	97	3	100

Od roku 1999 niemal nie zmieniają się odsetki podatników rozliczających swoje dochody osobiste według poszczególnych progów podatkowych.

Tabela 3

Według którego progu podatkowego rozlicza Pan(i) swoje dochody osobiste za ubiegły rok podatkowy?	Wskazania podatników, którzy podali wysokość swojej stawki podatkowej (według terminów badań)				
	IV 1999 (N=859)	V 2000 (N=782)	V 2001 (N=761)	V 2002 (N=764)	V 2003 (N=911)
	w procentach				
Według pierwszego progu, 19-procentowego	93	94	96	95	94
Według drugiego progu, 30-procentowego	5	4	3	4	4
Według trzeciego progu, 40-procentowego	1	1	0,4	0,3	0,5
Rozlicza się na innych zasadach	1	1	0,4	0,5	1,5

Z deklaracji podatników, którzy podali wysokość swojej stawki podatkowej (5% odmówiło odpowiedzi lub zasłoniło się brakiem pamięci), wynika, że 94% rozliczyło swoje dochody za ubiegły rok według pierwszego, 19-procentowego progu podatkowego. Podobnie jak w latach ubiegłych, odsetki osób płacących podatki według wyższych stawek są znikome. Według drugiego progu podatkowego rozliczało się tylko 4% podatników (ale 20% przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji, 12% pracujących na własny rachunek poza rolnictwem oraz 15% mających wyższe wykształcenie). Natomiast według najwyższego, 40-procentowego progu podatkowego rozliczało się zaledwie 0,5% podatników (ale 4% kadry kierowniczej i inteligencji, 3% pracujących na własny rachunek poza rolnictwem oraz 3% mających wyższe wykształcenie).

W skali społecznej stabilne są także efekty rozliczeń podatników. Z ich deklaracji wynika, że po uwzględnieniu wszelkich ulg i odpisów prawie jedna trzecia (32%) miała podatek zerowy, tzn. ich zaliczki pokrywały się z podatkiem rocznym. Większość (58%) wykazała jednak nadpłatę podatkową i może liczyć na zwrot pieniędzy, a tylko nieliczni (5%) muszą fiskusowi dopłacić.

Tabela 4

Czy po rozliczeniu swoich dochodów osobistych za rok 2002 z uwzględnieniem wszystkich ulg i odpisów miał(a) Pan(i):	Wskazania podatników według terminów badań		
	V 2001 (N=807)	V 2002 (N=814)	V 2003 (N=956)
	w procentach		
- podatek zerowy, tzn. zaliczki pokrywały się z podatkiem rocznym	35	31	32
- podatek do zapłaty	5	5	5
- nadpłatę, tzn. może Pan(i) liczyć na zwrot pieniędzy	55	60	58
Trudno powiedzieć i odmowa odpowiedzi	5	4	5

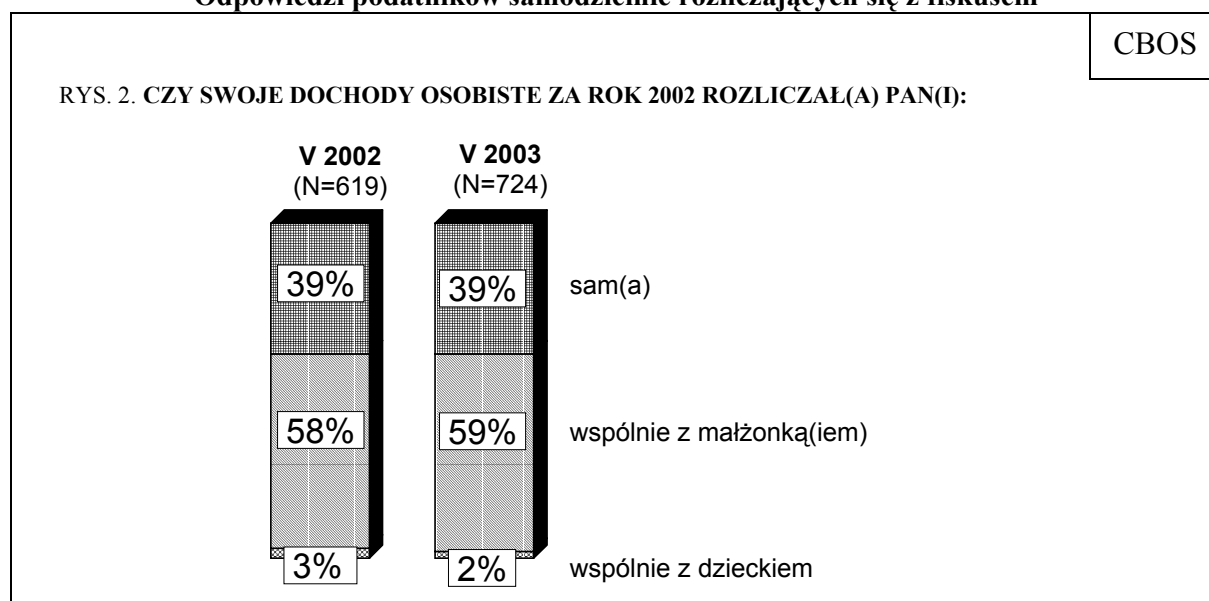
Efekty rozliczeń podatników są wyraźnie zróżnicowane w zależności od poziomu ich wykształcenia - im wyższe wykształcenie, tym mniej osób ma podatek zerowy, tym więcej zaś wykazuje nadpłatę podatkową i może liczyć na zwrot pieniędzy, ale także tym więcej musi fiskusowi dopłacić (konieczność taka pojawia się jednak stosunkowo rzadko).

Tabela 5

Poziom wykształcenia podatników	Czy po rozliczeniu swoich dochodów osobistych za rok 2002 z uwzględnieniem wszystkich ulg i odpisów miał(a) Pan(i):				Ogółem
	podatek zerowy	podatek do zapłaty	nadpłatę podatkową	Trudno powiedzieć i odmowa odpowiedzi	
	w procentach				
Podstawowe	55	1	37	7	100
Zasadnicze zawodowe	31	6	61	3	101
Średnie	20	6	69	4	99
Wyższe	13	12	70	5	100

Ostatnio przeprowadzone badania² ukazują, że podatnicy rozliczają się z fiskusem sami, a nie za pośrednictwem zakładu pracy lub ZUS, przede wszystkim dlatego, że opłaca im się rozliczać razem ze współmałżonkiem. Również z deklaracji przebadanych przez nas podatników, którzy samodzielnie rozliczają się z fiskusem, wynika, że obecnie, podobnie jak przed rokiem, większość z nich (59%) rozliczyła się razem ze współmałżonkiem, a 2% - wspólnie z dzieckiem.

Odpowiedzi podatników samodzielnie rozliczających się z fiskusem

Drugim spośród najczęściej wymienianych powodów samodzielnego rozliczania się podatników z fiskusem jest chęć skorzystania z ulg podatkowych. Nasze badania pozwalają bliżej przyjrzeć się decyzjom podatników w tej dziedzinie.

JAKIE ULGI PODATKOWE NAJCZĘŚCIEJ SĄ WYKORZYSTYWANE?

Z deklaracji podatników samodzielnie rozliczających się z fiskusem (724 osoby) wynika, że ponad dwie piąte z nich (43%) na początku roku podatkowego planowało swoje wydatki w taki sposób, aby skorzystać z obecnie obowiązujących ulg i odpisów podatkowych. Z porównania wynika, że zachowania podatników w tej dziedzinie są w zasadzie stabilne.

² Zob. sondaż na zlecenie „Rzeczpospolitej” przeprowadzony przez PBS w dniach 26-27 kwietnia 2003 roku, „Rzeczpospolita” (102), 2-4 maja 2003.

Tabela 6

Czy w trakcie roku podatkowego planował(a) Pan(i) swoje wydatki w taki sposób, by w jak największym zakresie skorzystać z możliwości ulg i odpisów podatkowych i w rezultacie zapłacić jak najmniejszy podatek?	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie (według terminów badań)						
	IV 1997 (N=727)	IV 1998 (N=672)	IV 1999 (N=630)	V 2000 (N= 611)	V 2001 (N=608)	V 2002 (N=619)	V 2003 (N= 724)
	w procentach						
Zdecydowanie tak	18	15	14	18	19	16	19
Raczej tak	34	21	24	23	24	23	24
Raczej nie	19	34	30	32	27	32	25
Zdecydowanie nie	29	28	31	25	28	26	30
Trudno powiedzieć	1	2	2	2	2	3	3

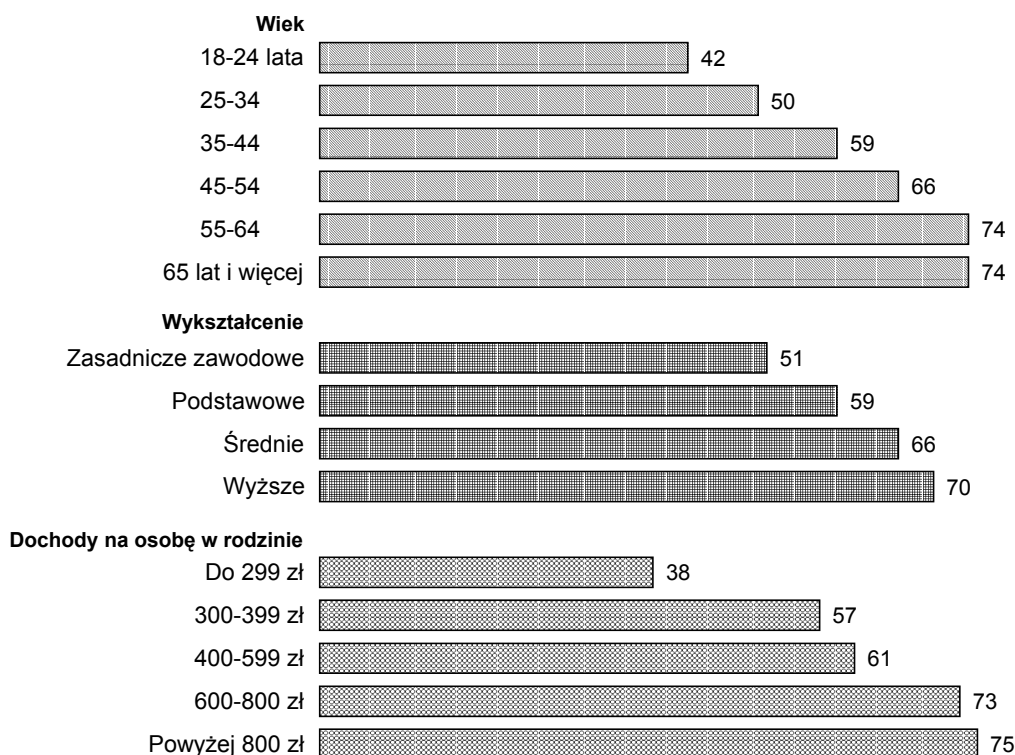
Mimo że ponad połowa podatników rozliczających się samodzielnie nie planowała wydatków z myślą o zapłaceniu jak najniższego podatku, większość z nich skorzystała w tym roku z różnego rodzaju ulg i odpisów podatkowych. Z naszych badań wynika, że wykorzystało je 440 ankietowanych, tj. prawie dwie trzecie podatników rozliczających się samodzielnie (61%), czyli prawie połowa ogółu podatników (46%) i ponad jedna trzecia dorosłych Polaków (35%).

Tabela 7

Czy rozliczając się za ubiegły rok skorzystał(a) Pan(i) z jakichś ulg i odpisów?	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie (według terminów badań)								
	V 1993 (N=330)	II 1994 (N=436)	IV 1997 (N=727)	IV 1998 (N=672)	IV 1999 (N=630)	V 2000 (N=611)	V 2001 (N=608)	V 2002 (N=619)	V 2003 (N=724)
	w procentach								
Tak	10	24	65	57	55	62	62	59	61
Nie	89	75	33	42	44	37	37	41	38
Trudno powiedzieć	1	1	2	1	1	1	1	0	1

Wykorzystywanie ulg i odpisów podatkowych jest silnie zróżnicowane społecznie. Z deklaracji samodzielnie rozliczających się podatników wynika, że odsetek korzystających z tej możliwości obniżenia płaconych podatków jest tym wyższy, im wyższe osiągają oni dochody na osobę w rodzinie, im lepiej są wykształceni i im są starsi.

RYS. 3. ODSETKI PODATNIKÓW ROZLICZAJĄCYCH SIĘ SAMODZIELNIE I KORZYSTAJĄCYCH Z ULG I ODPISÓW

Niezmiennie najbardziej popularna, a zarazem coraz częściej wykorzystywana jest ulga na remont lub modernizację mieszkania czy domu. Z naszych badań wynika, że w tym roku z ulgi remontowej skorzystało 343 ankietowanych. Stanowią oni ponad trzy czwarte podatników korzystających z ulg i odpisów (78%, a więc o 9 punktów więcej niż przed rokiem), niemal połowę podatników rozliczających się samodzielnie (47%), ponad jedną trzecią ogółu podatników (36%) oraz 27% dorosłych Polaków. Z ulgi remontowej skorzystało ponad pięciokrotnie więcej osób niż z drugiej pod względem częstości wykorzystania - ulgi z tytułu wydatków na kształcenie dzieci, której popularność już drugi rok z rzędu stopniowo maleje (z 25% i 20% w latach 2001 i 2002 do 15% w roku 2003). Na trzecim miejscu uplasowała się ulga związana z doksztalcaniem i doskonaleniem zawodowym. Natomiast stopień wykorzystania pozostałych ulg i odpisów jest jeszcze niższy i od roku 2002 w zasadzie się nie zmienił.

Tabela 8

Rodzaje wykorzystanych ulg lub odpisów	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie i korzystających z ulg i odpisów							
	III 1996 (N=339)	IV 1997 (N=472)	IV 1998 (N=385)	IV 1999 (N=343)	V 2000 (N=376)	V 2001 (N=376)	V 2002 (N=363)	V 2003 (N=440)
	w procentach							
Remont, modernizacja mieszkania, domu	57	53	58	62	64	67	69	78
Wydatki na kształcenie (również w szkołach wyższych) i dojazdy dzieci do szkoły*	6	6	24	19	22	25	20	15
Wydatki na doksztalcanie i doskonalenie zawodowe	17	16	13	14	13	17	10	11
Wydatki na przyrządy i pomoce naukowe	12	15	17	11	7	12	10	8
Zakup, budowa mieszkania, domu	12	11	10	11	11	6	8	7
Darowizna na szlachetne cele**	34	51	10	7	7	7	7	5
Wydatki na niepełnosprawnych i cele rehabilitacyjne	3	2	4	5	4	3	5	5
Zakup działki budowlanej	2	1	1	1	1	1	1	1
Odpis związany z oszczędzaniem w kasie mieszkaniowej			1	1	1	3	1	0
Inne wydatki podlegające odliczeniom	15	10	14	12	14	6	10	10

* W latach 1996 i 1997 pytanie dotyczyło tylko wydatków na dojazdy dzieci do szkół
** W latach 1996 i 1997 pytanie dotyczyło wydatków na darowizny na rzecz osób lub instytucji

We wszystkich grupach społecznych największą popularnością cieszy się ulga związana z remontem mieszkania, jednak stopień zainteresowania nią oraz innymi ulgami i odpisami silnie związany jest z poziomem wykształcenia podatników korzystających z ulg.

Tabela 9

Rodzaje wykorzystanych ulg lub odpisów	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie i korzystających z ulg i odpisów (według wykształcenia)			
	Podstawowe (N=65)	Zasadnicze zawodowe (N=117)	Średnie (N=175)	Wyższe (N=84)
	w procentach			
Remont, modernizacja mieszkania, domu	93	84	75	62
Wydatki na kształcenie (również w szkołach wyższych) i dojazdy dzieci do szkoły	0	12	18	23
Wydatki na doksztalcanie i doskonalenie zawodowe	0	5	13	23
Wydatki na przyrządy i pomoce naukowe	0	3	7	25
Zakup, budowa mieszkania, domu	0	6	4	19
Darowizna na szlachetne cele	3	3	5	9
Wydatki na niepełnosprawnych i cele rehabilitacyjne	4	5	5	5
Zakup działki budowlanej	0	0	0	3
Odpis związany z oszczędzaniem w kasie mieszkaniowej	0	0	0	2
Inne wydatki podlegające odliczeniom	10	9	11	11

Im podatnicy są lepiej wykształceni, tym rzadziej wykorzystują ulgę związaną z remontem mieszkania, tym częściej natomiast decydują się na ulgi związane z kształceniem dzieci, własnym doksztalaniem i przekwalifikowywaniem się, częściej też korzystają z odpisów związanych z wydatkami na przyrządy i pomoce naukowe. Podatnicy z wyższym wykształceniem częściej niż inni odliczają sobie także wydatki na zakup lub budowę mieszkania, domu (19%), zakup działki budowlanej (3%), częściej korzystają z odpisów związanych z oszczędzaniem w kasie mieszkaniowej (2%) oraz z darowizną na cele szlachetne (9%). Opisane różnice są odzwierciedleniem zróżnicowania potrzeb, aspiracji, a także możliwości finansowych Polaków.

Ze zliczenia omawianych ulg i odpisów wynika, że obecnie - podobnie jak w latach poprzednich - najczęściej podatników wykorzystano tylko jeden odpis podatkowy. W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowujemy wśród podatników korzystających z ulg wyraźny wzrost (z 56% do 74%) liczby tych, którzy ograniczyli się tylko do jednej ulgi. Zmalały natomiast grupy osób, które wykorzystwały dwie ulgi (spadek z 27% do 18%) lub cztery do pięciu (spadek z 16% do 7%). Bez zmian pozostała jedynie liczba korzystających z pięciu lub więcej ulg, jednak jest ona znikoma.

Tabela 10

Liczba wykorzystanych odpisów i ulg podatkowych	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie i korzystających z ulg i odpisów (według terminów badań)						
	IV 1997 (N=472)	IV 1998 (N=385)	IV 1999 (N=343)	V 2000 (N=376)	V 2001 (N=376)	V 2002 (N=363)	V 2003 (N=440)
	w procentach						
Jedna	49	57	58	58	62	56	74
Dwie	33	26	23	25	21	27	18
Trzy lub cztery	16	12	17	15	14	16	7
Pięć lub więcej	2	5	2	2	3	1	1

Kolejna tabela ukazuje tegoroczne deklaracje dotyczące liczby wykorzystanych ulg i odpisów w przeliczeniu na ogół dorosłych Polaków, ogół podatników oraz ogół tych, którzy rozliczają się samodzielnie.

Tabela 11

Liczba wykorzystanych odpisów i ulg podatkowych	Ogół badanych (N=1264)	Ogół podatników (N=956)	Podatnicy rozliczający się samodzielnie (N=724)	Podatnicy korzystający z ulg i odliczeń (N=440)
	w procentach			
Jedna	26	34	45	74
Dwie	6	8	11	18
Trzy lub cztery	2	4	4	7
Pięć lub więcej	0	0	1	1
Nie korzysta z ulg i odpisów podatkowych lub nie podaje informacji na ten temat	66	54	39	0

Liczba wykorzystywanych ulg i odpisów silnie związana jest z poziomem wykształcenia podatników - im jest ono wyższe, tym mniej osób ogranicza się do jednej ulgi, tym więcej zaś wykorzystuje większą ich liczbę.

Tabela 12

Liczba wykorzystanych odpisów i ulg podatkowych	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie i korzystających z ulg i odpisów (według wykształcenia)			
	Podstawowe (N=65)	Zasadnicze zawodowe (N=117)	Średnie (N=175)	Wyższe (N=84)
	w procentach			
Jedna	90	78	75	53
Dwie	10	15	17	30
Trzy lub cztery	0	5	7	14
Pięć lub więcej	0	1	1	3

Z deklaracji badanych wynika, że wśród podatników z wykształceniem podstawowym niemal wszyscy (90%) skorzystali tylko z jednej ulgi, a zaledwie co dziesiąty - z dwóch ulg. Natomiast wśród podatników mających wykształcenie zasadnicze zawodowe i średnie już tylko trzy czwarte ograniczyło się do jednej ulgi, kilkanaście procent wykorzystało dwie ulgi, a ponad 5% - trzy lub więcej. Najwięcej podstaw do odliczeń podatkowych mieli ci podatnicy, którzy są absolwentami szkół wyższych. Ponad połowa z nich (53%) wykorzystała jedną ulgę, niemal jedna trzecia (30%) - dwie, a co szósty (17%) - trzy lub więcej.

JAK PODATNICY RADZĄ SOBIE Z PIT-AMI?

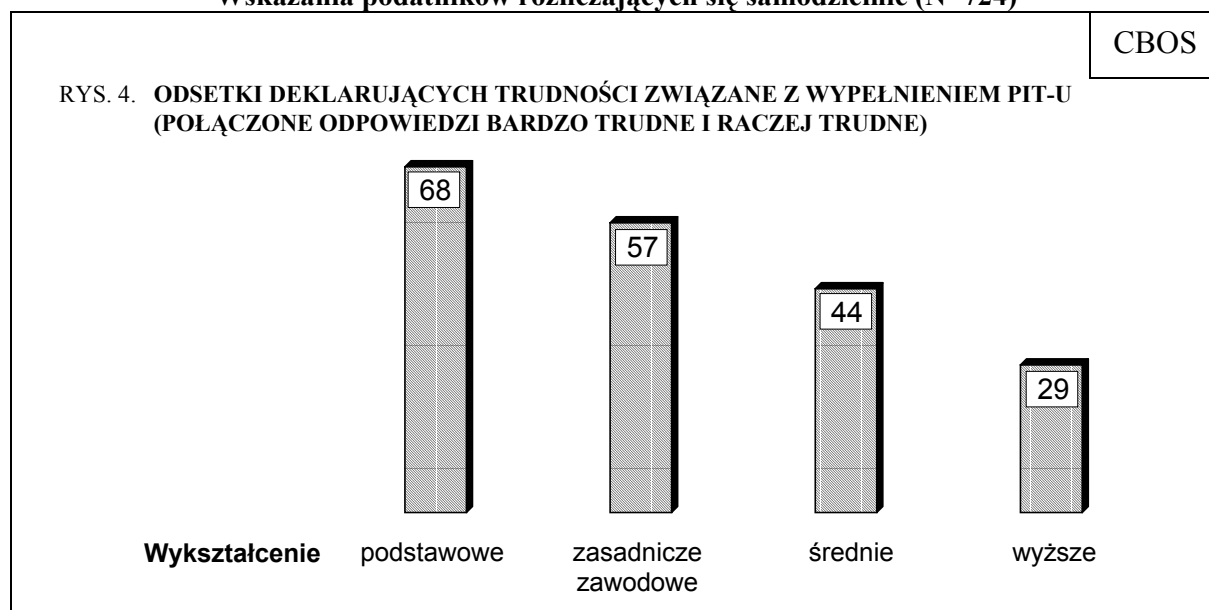
Z deklaracji podatników samodzielnie rozliczających się z fiskusem (724 osoby) wynika, że dla niemal połowy z nich (49%) rozliczenie i wypełnienie formularza podatkowego było trudne. Zaledwie jedna trzecia (34%) uznała, że było to łatwe. Co szósty badany z tej grupy (17%) nie potrafił ocenić stopnia trudności PIT-u.

Tabela 13

Jak Pan(i) ocenia, czy wypełnienie formularza podatkowego - tzw. PIT-u - było dla Pana(i):	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie (według terminów badań)						
	IV 1997 (N=727)	IV 1998 (N=672)	IV 1999 (N=630)	V 2000 (N= 611)	V 2001 (N=608)	V 2002 (N=619)	V 2003 (N= 724)
	w procentach						
- bardzo trudne	16	21	21	35	21	16	20
- raczej trudne	33	40	36	36	35	32	29
- raczej łatwe	33	22	24	14	24	26	24
- bardzo łatwe	12	8	10	6	9	11	10
Trudno powiedzieć	6	9	9	9	11	15	17

Z porównania wynika, że problemy z wypełnieniem zeznania podatkowego są obecnie mniejsze niż w latach 1998-2000, niemniej jednak nadal dla wielu podatników nie jest to sprawa prosta. Wyraźnie widać, że im podatnicy są gorzej wykształceni, tym częściej napotykają trudności w tej dziedzinie.

Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie (N=724)

Podobnie jak w roku ubiegłym, również obecnie co najmniej połowa podatników rozliczających się samodzielnie (53%) twierdzi, że wypełnienie formularzy podatkowych nie było ani trudniejsze, ani łatwiejsze niż rok wcześniej; tylko dla nielicznych (9%) tegoroczne PIT-y były trudniejsze. Jednak w porównaniu z pomiarem z maja 2002 znacznie mniej osób (spadek z 15% do 8%) uznało je za łatwiejsze niż rok temu. Należy też podkreślić, że prawie co trzeci podatek rozliczający się samodzielnie (30%) nie potrafił dokonać takiej porównawczej oceny stopnia napotykanego trudności.

Tabela 14

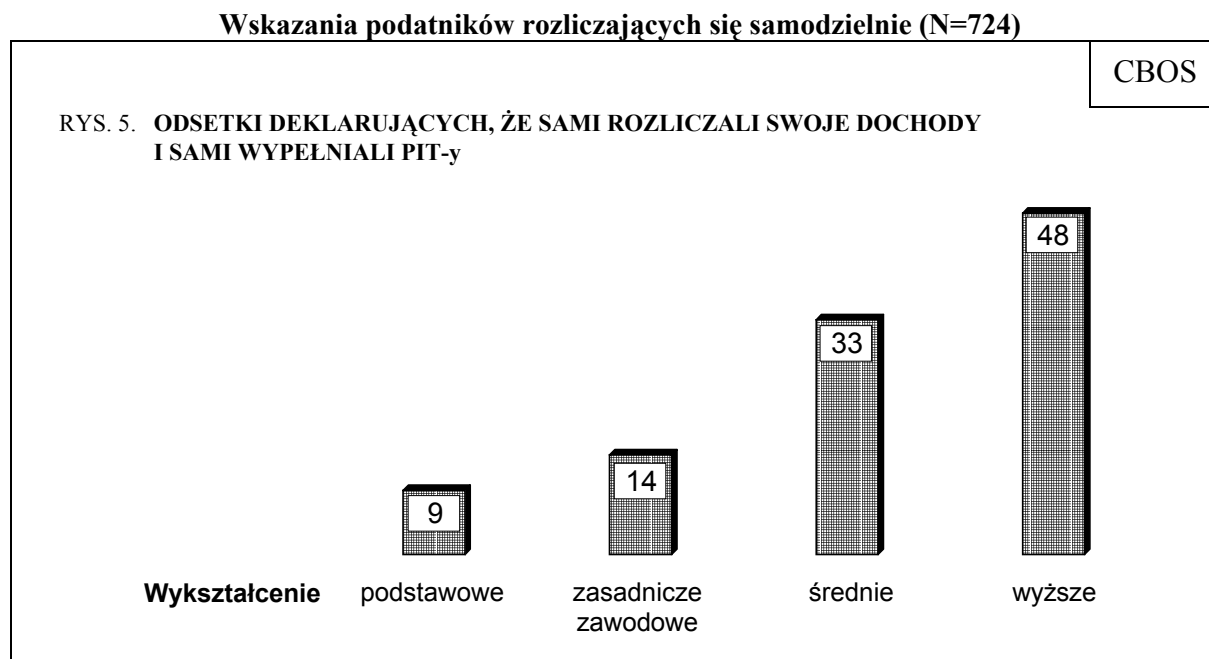
Czy, Pana(i) zdaniem, wypełnienie zeznania podatkowego (PIT-u) w porównaniu z wypełnieniem PIT-u w ubiegłym roku było:	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie (według terminów badań)							
	V 2000 (N=611)		V 2001 (N=608)		V 2002 (N=619)		V 2003 (N= 724)	
	w procentach							
- zdecydowanie trudniejsze	22	57	4	14	1	8	3	9
- trochę trudniejsze	35		10		7		6	
- ani trudniejsze, ani łatwiejsze	23	23	35	35	50	50	53	53
- trochę łatwiejsze	2	3	25	29	13	15	6	8
- zdecydowanie łatwiejsze	1		4		2		2	
Trudno powiedzieć	17	17	22	22	27	27	30	30

O poziomie trudności świadczy także fakt, że spośród podatników rozliczających się samodzielnie tylko ponad jedna czwarta (26%) dokonała rozliczenia z podatku bez niczyjej pomocy. Natomiast większość skorzystała z czyjejś pomocy: ponad jedna czwarta (28%) powierzyła swoje rozliczenie komuś z najbliższej rodziny, a niemal połowa (46%) - innym osobom. Podobnie było przed rokiem.

Tabela 15

Czy swoje coroczne rozliczenia z podatku od dochodów osobistych wykonał(a) Pan(i) sam(a), bez niczyjej pomocy, czy też skorzystał(a) pomocy, czy też skorzystał(a) Pan(i) z pomocy lub rady kogoś z rodziny, znajomych lub fachowych doradców?	Wskazania podatników rozliczających się samodzielnie (według terminów badań)					
	IV 1998 (N=672)	IV 1999 (N=630)	V 2000 (N=611)	V 2001 (N=608)	V 2002 (N=619)	V 2003 (N=724)
	w procentach					
Rozliczam się i wypełniam zeznania podatkowe sam(a), bez niczyjej pomocy	26	26	22	25	27	26
Moje sprawy podatkowe załatwił za mnie ktoś z najbliższej rodziny (mąż, żona, córka, syn, wnuk, wnuczka)	28	25	32	31	25	28
Przy wypełnianiu zeznań podatkowych skorzystałem(a)m z pomocy, porad innych osób	46	49	46	44	48	46

Z deklaracji samodzielnie rozliczających się podatników wynika, że sami rozliczali swoje dochody i sami wypełniali PIT głównie przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (55%) oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla (43%). Niewątpliwie wiąże się to z poziomem ich wykształcenia.

Spośród samodzielnie rozliczających się podatników z wyższym wykształceniem niemal co drugi (48%) sam rozliczał swoje dochody i wypełniał formularz podatkowy, podczas gdy wśród mających średnie wykształcenie - jedna trzecia (33%), wśród mających zasadnicze zawodowe - jedna siódma (14%), a wśród podatników z wykształceniem podstawowym - jeszcze mniej (9%). W wielu środowiskach wypełnienie PIT-u jest więc ciągle sprawą kłopotliwą.

Z deklaracji podatników rozliczających się samodzielnie, którzy wypełniając PIT-y korzystali z pomocy kogoś spoza najbliższej rodziny (332 osoby), wynika, w tym roku ponad połowa (54%) zwróciła się do fachowców - do specjalisty w dziedzinie doradztwa podatkowego lub pracownika urzędu skarbowego, natomiast przed rokiem z pomocy tych fachowców skorzystało znacznie mniej osób (42% analogicznej grupy).

Tabela 16

Z czyjej pomocy korzystał(a) Pan(i)? Korzystał(a)m z pomocy:	Wskazania samodzielnie rozliczających się podatników, którzy wypełniając PIT-y korzystali z pomocy kogoś spoza najbliższej rodziny (według terminów badań)	
	V 2002 (N= 299)	V 2003 (N=332)
	w procentach	
- specjaliści w dziedzinie doradztwa finansowego	39	49
- znajomych (sąsiada, kogoś z pracy itp.)	37	29
- kogoś z dalszej rodziny	12	8
- kogoś z urzędu skarbowego	3	5
- kogoś innego	8	9

Nasze badania wskazują, że wzrasta zapotrzebowanie na specjalistów w dziedzinie doradztwa podatkowego.

★

★

★

Zakończyły się rozliczenia dochodów osobistych za rok 2002. Według deklaracji podatników, ogromna ich większość (94%) rozliczyła swoje dochody osobiste za ubiegły rok według pierwszego, 19-procentowego progu podatkowego. Podobnie jak w poprzednich latach większość podatników skorzystała z różnego rodzaju ulg i odpisów podatkowych. Nadal najpopularniejszą i coraz częściej wykorzystywaną ulgą są odpisy z wydatków na remonty mieszkań. Po uwzględnieniu wszelkich ulg i odpisów prawie co trzeci podatek miał podatek zerowy, tzn. jego zaliczki pokrywały się z podatkiem rocznym, ponad połowa oczekuje zwrotu pieniędzy za nadpłatę, a tylko nieliczni musieli fiskusowi dopłacić.

Ponad połowa podatników samodzielnie rozliczających się z fiskusem twierdzi, że wypełnienie deklaracji podatkowej przysporzyło im tyle samo trudności, ile w roku ubiegłym. Jeszcze dwa lata temu taką opinię wyrażał tylko co trzeci podatek. Można więc przypuszczać, że dotychczasowe doświadczenia w wypełnianiu PIT-ów okazały się przydatne także w tym roku.

Wykształcenie podatników silnie różnicuje ich sytuację - im są lepiej wykształceni, tym częściej rozliczali się z fiskusem samodzielnie, bez pośrednictwa zakładu pracy lub ZUS, tym lepiej też radzili sobie z rozliczeniem dochodów i wypełnieniem PIT-ów. Wraz z wykształceniem rośnie też odsetek korzystających z ulg i odpisów oraz liczba wykorzystywanych ulg. W konsekwencji im lepsze wykształcenie podatników, tym większy ich odsetek miał nadpłatę podatkową i może liczyć na zwrot pieniędzy, choć trzeba zaznaczyć, że podatnicy z wyższym wykształceniem częściej niż inni musieli też dopłacać fiskusowi.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

A N E K S

Tabela 1. Proszę powiedzieć, czy należy Pan(i) do osób, które powinny do 30 kwietnia złożyć zeznanie w urzędzie skarbowym w sprawie rozliczenia podatku od dochodów osobistych za rok 2002? 1 - Tak; 2 - Nie, ponieważ zeznanie składa za mnie mój zakład pracy bądź ZUS

(%)

	1	2	Liczba osób
Ogółem	76	24	956
Płeć			
Mężczyźni	80	20	446
Kobiety	72	28	510
Wiek			
18-24 lat	83	17	73
25-34	97	3	162
35-44	92	8	154
45-54	90	10	230
55-64	72	28	125
65 lat i więcej	32	68	213
Miejsce zamieszkania			
Wieś	64	36	335
Miasto do 20 tys.	80	20	121
20-100 tys.	80	20	177
101-500 tys.	81	19	196
501 tys. i więcej mieszk.	88	12	127
Wykształcenie			
Podstawowe	43	57	260
Zasadnicze zawodowe	85	15	268
Średnie	88	12	304
Wyższe	97	3	124
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	98	2	81
Prac. umysł. niż. szczebla	97	3	77
Pracownicy fiz.- umysł.	98	2	78
Robotnicy wykwalifikowani	92	8	108
Robotnicy niewykwalifik.	88	12	35
Rolnicy	55	45	23
Pracujący na własny rach.	100	0	53
Bierni zawodowo			
Renciści	49	51	128
Emeryci	42	58	222
Uczniowie i studenci	77	23	21
Bezrobotni	96	4	93
Gospodynie domowe i inni	98	2	38
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	95	5	163
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	98	2	75
sekt. pryw. poza rolnictw.	96	4	197
prywatnym gosp. rolnym	61	39	29
Dochody na jedną osobę			
Do 299 zł	81	19	84
300-399	72	28	76
400-599	75	25	173
600-800	69	31	153
Powyżej 800 zł	79	21	172
Ocena własnych war. mater.			
Złe	68	32	336
Średnie	78	22	421
Dobre	86	14	199
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	67	33	68
Raz w tygodniu	76	24	464
1-2 razy w miesiącu	72	28	135
Kilka razy w roku	81	19	197
W ogóle nie uczestniczy	74	26	91
Poglądy polityczne			
Lewica	81	19	179
Centrum	84	16	285
Prawica	80	20	224
Trudno powiedzieć	59	41	269

Tabela 2. Według którego progu podatkowego rozlicza Pan(i) swoje dochody osobiste za rok 2002? 1 - Według pierwszego progu podatkowego - 19%; 2 - Według drugiego progu podatkowego - 30%; 3 - Według trzeciego progu podatkowego - 40%; 4 - Rozlicza się Pan(i) z urzędem podatkowym na innych zasadach

	(%)				
	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	94	4	1	2	911
Płeć					
Mężczyźni	92	5	1	2	429
Kobiety	96	3	0	1	482
Wiek					
18-24 lat	100	0	0	0	71
25-34	96	3	0	1	155
35-44	91	5	0	3	147
45-54	89	6	1	3	216
55-64	93	4	1	2	123
65 lat i więcej	98	1	0	0	199
Miejsce zamieszkania					
Wieś	96	2	0	2	322
Miasto do 20 tys.	95	1	1	1	115
20-100 tys.	93	5	1	1	165
101-500 tys.	95	3	0	1	186
501 tys. i więcej mieszk.	88	8	2	2	123
Wykształcenie					
Podstawowe	98	0	0	2	247
zasadnicze zawodowe	96	1	0	3	258
Średnie	94	4	0	2	289
Wyższe	82	15	3	0	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	76	20	4	0	77
Prac. umysł. niż. szczebla	94	6	0	0	72
Pracownicy fiz.- umysł.	99	1	0	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	98	2	0	0	102
Robotnicy niewykwalifik.	100	0	0	0	35
Rolnicy	73	3	0	24	23
Pracujący na własny rach.	73	12	3	13	46
Bierni zawodowo					
Renciści	99	0	0	1	119
Emeryci	99	1	0	0	213
Uczniowie i studenci	100	0	0	0	20
Bezrobotni	95	3	0	2	89
Gospodynie domowe i inni	98	2	0	0	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	92	6	2	0	160
spółce właścicieli	97	3	0	0	72
prywatnych i państwa	86	9	1	4	184
sekt. pryw. poza rolnict.	77	3	0	20	27
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	97	1	0	2	79
300-399	94	1	0	5	73
400-599	98	1	0	1	166
600-800	97	3	0	0	144
Powyżej 800 zł	90	7	1	2	166
Ocena własnych war. mater.					
Złe	97	1	0	2	323
Średnie	96	2	0	2	404
Dobre	84	12	3	1	184
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	94	3	1	2	63
Raz w tygodniu	94	4	1	1	443
1-2 razy w miesiącu	95	2	0	3	129
Kilka razy w roku	95	3	0	2	193
W ogóle nie uczestniczy	90	9	0	0	83
Poglądy polityczne					
Lewica	93	5	1	1	173
Centrum	94	4	0	1	276
Prawica	91	4	1	3	208
Trudno powiedzieć	97	2	0	1	253

Tabela 3. Czy po rozliczeniu swoich dochodów osobistych za rok 2002 z uwzględnieniem wszystkich ulg i odpisów miał(a) Pan(i): 1 - podatek zerowy, tzn. zaliczki pokrywały się z podatkiem rocznym; 2 - podatek do zapłaty; 3) nadpłatę, tzn. może Pan(i) liczyć na zwrot pieniędzy

	(%)					
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi	Liczba osób
Ogółem	32	5	58	3	2	956
Płeć						
Meżczyźni	29	7	59	3	1	446
Kobiety	34	4	57	3	1	510
Wiek						
18-24 lat	35	3	54	7	0	73
25-34	13	6	77	3	0	162
35-44	16	5	75	3	1	154
45-54	22	9	63	2	3	230
55-64	36	7	55	1	1	125
65 lat i więcej	63	1	30	6	1	213
Miejsce zamieszkania						
Wieś	39	4	51	5	1	335
Miasto do 20 tys.	31	5	60	3	1	121
20-100 tys.	27	5	65	3	0	177
101-500 tys.	29	5	62	2	2	196
501 tys. i więcej mieszk.	23	12	60	1	3	127
Wykształcenie						
Podstawowe	55	1	37	6	1	261
Zasadnicze zawodowe	31	6	61	3	0	268
Średnie	20	6	69	3	2	304
Wyższe	13	12	70	3	2	124
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	17	68	4	3	81
Prac. umysł. niż. szczebla	9	3	87	0	1	77
Pracownicy fiz.- umysł.	22	5	73	0	0	78
Robotnicy wykwalifikowani	23	4	69	1	3	108
Robotnicy niewykwalifik.	19	9	70	2	0	35
Rolnicy	43	3	31	23	0	23
Pracujący na własny rach.	26	14	53	0	7	53
Bierni zawodowo						
Renciści	56	3	39	2	0	128
Emeryci	55	3	37	5	0	222
Uczniowie i studenci	24	0	68	8	0	21
Bezrobotni	14	4	77	5	0	93
Gospodynie domowe i inni	17	4	73	6	0	38
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	17	6	76	1	0	163
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	12	8	75	0	5	75
sekt. pryw. poza rolnict.	18	10	66	8	3	197
prywatnym gosp. rolnym	38	7	37	19	0	29
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	30	3	65	1	1	84
300-399	28	10	52	9	0	76
400-599	32	3	64	2	0	173
600-800	31	3	61	4	0	153
Powyżej 800 zł	27	9	63	2	0	171
Ocena własnych war. mater.						
Złe	38	4	55	3	0	336
Średnie	30	4	61	4	1	421
Dobre	24	11	59	2	3	199
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	41	3	46	7	3	68
Raz w tygodniu	33	6	58	2	1	464
1-2 razy w miesiącu	32	2	59	5	2	135
Kilka razy w roku	29	6	62	1	1	197
W ogóle nie uczestniczy	22	9	59	7	2	91
Poglądy polityczne						
Lewica	30	6	62	1	1	179
Centrum	25	7	64	3	0	285
Prawica	28	6	62	2	3	224
Trudno powiedzieć	42	4	47	6	1	269

Tabela 4. Czy swoje dochody osobiste za rok 2002 rozliczał(a) Pan(i):
1 - sam(a); 2 - wspólnie z małżonką(iem); 3 - wspólnie z dzieckiem

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	39	59	2	724
Płeć				
Mężczyźni	37	63	0	356
Kobiety	41	55	4	369
Wiek				
18-24 lat	88	12	0	60
25-34	41	58	1	156
35-44	26	70	3	142
45-54	32	63	5	208
55-64	34	65	1	90
65 lat i więcej	43	57	0	67
Miejsce zamieszkania				
Wieś	44	55	1	216
Miasto do 20 tys.	31	64	5	96
20-100 tys.	40	58	2	141
101-500 tys.	36	62	3	160
501 tys. i więcej mieszk.	37	59	2	111
Wykształcenie				
Podstawowe	39	60	1	111
Zasadnicze zawodowe	35	62	3	227
Średnie	44	54	2	266
Wyższe	35	62	2	120
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	33	65	2	79
Prac.umysł.niż.szczębla	39	55	6	74
Pracownicy fiz.- umysł.	39	59	2	77
Robotnicy wykwalifikowani	30	69	0	99
Robotnicy niewykwalifik.	53	41	6	31
Rolnicy	21	77	3	13
Pracujący na własny rach.	48	50	0	53
Bierni zawodowo				
Renciści	45	52	3	63
Emeryci	39	61	0	93
Uczniowie i studenci	86	14	0	16
Bezrobotni	44	52	4	89
Gospodynie domowe i inni	8	92	0	37
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	32	64	4	156
spółce właścicieli	42	56	1	73
prywatnych i państwa	43	55	1	189
sekt. pryw. poza rolnict.	23	75	2	18
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	27	69	4	68
300-399	31	67	1	54
400-599	37	60	4	130
600-800	38	60	2	106
Powyżej 800 zł	37	61	1	135
Ocena własnych war. mater.				
Złe	38	59	3	227
Średnie	40	57	2	326
Dobre	36	62	1	171
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	40	59	1	45
Raz w tygodniu	37	61	2	354
1-2 razy w miesiącu	36	62	2	97
Kilka razy w roku	43	55	2	161
W ogóle nie uczestniczy	41	54	2	68
Poglądy polityczne				
Lewica	39	60	1	145
Centrum	37	60	3	241
Prawica	42	55	2	179
Trudno powiedzieć	37	62	2	159

Tabela 5. Obowiązujący system naliczania podatków dochodowych umożliwia korzystanie z odpisów podatkowych i ulg. Czy w trakcie roku podatkowego planował(a) Pan(i) swoje wydatki w taki sposób, by w jak największym zakresie skorzystać z możliwości ulg i odpisów podatkowych i w rezultacie zapłacić jak najmniejszy podatek?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	24	25	30	3	724
Płeć						
Mężczyźni	18	24	27	29	2	356
Kobiety	19	23	24	31	4	369
Wiek						
18-24 lat	10	27	32	30	1	60
25-34	23	19	29	28	1	156
35-44	21	20	25	31	3	142
45-54	17	26	25	29	3	208
55-64	19	25	21	31	4	90
65 lat i więcej	16	30	16	32	6	67
Miejsce zamieszkania						
Wieś	17	27	30	24	2	216
Miasto do 20 tys.	18	17	17	41	6	96
20-100 tys.	24	22	24	26	4	141
101-500 tys.	18	27	24	30	2	160
501 tys. i więcej mieszk.	18	20	26	35	1	111
Wykształcenie						
Podstawowe	16	28	27	24	5	111
Zasadnicze zawodowe	15	24	28	30	3	227
Średnie	22	21	24	32	2	266
Wyższe	22	24	22	30	2	120
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	20	27	28	25	1	79
Prac. umysł. niż. szczebla	28	14	21	33	4	74
Pracownicy fiz.- umysł.	17	29	28	23	3	77
Robotnicy wykwalifikowani	16	28	24	29	3	99
Robotnicy niewykwalifik.	23	11	32	33	0	31
Rolnicy	16	33	29	11	11	13
Pracujący na własny rach.	18	28	20	35	0	53
Bierni zawodowo						
Renciści	15	36	20	25	5	63
Emeryci	20	20	23	33	4	93
Uczniowie i studenci	18	18	27	36	0	16
Bezrobotni	13	16	32	35	3	89
Gospodynie domowe i inni	20	21	25	34	0	37
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	22	21	26	30	1	156
spółce właścicieli	17	22	24	33	4	73
prywatnych i państwa	20	27	25	27	1	189
sekt. pryw. poza rolnict.	7	35	35	16	8	18
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	11	15	26	46	3	68
300-399	22	27	17	34	0	54
400-599	19	28	25	27	1	130
600-800	17	24	25	29	4	106
Powyżej 800 zł	27	27	21	24	1	135
Ocena własnych war. mater.						
Złe	13	22	28	34	2	227
Średnie	20	26	25	26	3	326
Dobre	24	21	21	31	2	171
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	11	14	30	43	2	45
Raz w tygodniu	18	29	24	26	3	354
1-2 razy w miesiącu	23	18	29	26	4	97
Kilka razy w roku	19	19	27	33	2	161
W ogóle nie uczestniczy	20	21	20	38	1	68
Poglądy polityczne						
Lewica	16	29	28	26	1	145
Centrum	17	26	20	34	4	241
Prawica	25	19	27	28	1	179
Trudno powiedzieć	17	21	28	30	4	159

Tabela 6. Czy rozliczając się za rok 2002 skorzystał(a) Pan(i) z jakichś ulg i odpisów? 1 - Tak, korzystał(a)m z możliwości odpisów podatkowych; 2 - Nie

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	61	38	1	724
Płeć				
Mężczyźni	61	38	1	356
Kobiety	60	38	1	369
Wiek				
18-24 lat	42	55	3	60
25-34	50	49	1	156
35-44	59	40	1	142
45-54	66	33	1	208
55-64	74	26	0	90
65 lat i więcej	74	26	0	67
Miejsce zamieszkania				
Wieś	56	43	0	216
Miasto do 20 tys.	61	39	0	96
20-100 tys.	67	32	1	141
101-500 tys.	63	36	1	160
501 tys. i więcej mieszk.	58	38	4	111
Wykształcenie				
Podstawowe	59	39	2	111
Zasadnicze zawodowe	51	48	0	227
Średnie	66	33	1	266
Wyższe	70	30	1	120
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	76	23	1	79
Prac. umysł. niż. szczebla	69	31	0	74
Pracownicy fiz. - umysł.	56	44	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	61	35	4	99
Robotnicy niewykwalifik.	43	57	0	31
Rolnicy	43	57	0	13
Pracujący na własny rach.	58	40	2	53
Bierni zawodowo				
Renciści	72	28	0	63
Emeryci	75	25	0	93
Uczniowie i studenci	36	58	6	16
Bezrobotni	42	57	1	89
Gospodynie domowe i inni	47	53	0	37
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	67	33	0	156
spółce właścicieli	65	35	0	73
prywatnych i państwa	59	38	3	189
sekt. pryw. poza rolnict.	35	65	0	18
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	38	61	1	68
300-399	57	43	0	54
400-599	61	39	0	130
600-800	73	27	0	106
Powyżej 800 zł	75	25	1	135
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	44	1	227
Średnie	64	36	0	326
Dobre	63	35	2	171
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	58	36	7	45
Raz w tygodniu	64	36	0	354
1-2 razy w miesiącu	60	40	0	97
Kilka razy w roku	57	43	1	161
W ogóle nie uczestniczy	59	38	3	68
Poglądy polityczne				
Lewica	64	36	0	145
Centrum	64	35	1	241
Prawica	64	36	1	179
Trudno powiedzieć	51	47	2	159

Tabela 7. Jak Pan(i) ocenia, czy wypełnianie formularza podatkowego, tzw. PIT-u było dla Pana(i):

(%)

	bardzo trudne	raczej trudne	raczej łatwe	bardzo łatwe	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	29	24	10	17	724
Płeć						
Mężczyźni	23	29	23	11	15	356
Kobiety	18	29	25	10	18	369
Wiek						
18-24 lat	20	44	17	9	10	60
25-34	11	31	27	12	18	156
35-44	11	31	29	7	21	142
45-54	20	28	25	11	17	208
55-64	32	24	23	12	9	90
65 lat i więcej	45	19	10	10	16	67
Miejsce zamieszkania						
Wieś	20	35	23	6	16	216
Miasto do 20 tys.	25	24	17	6	28	96
20-100 tys.	14	33	32	8	13	141
101-500 tys.	26	27	23	10	14	160
501 tys. i więcej mieszk.	15	19	23	25	17	111
Wykształcenie						
Podstawowe	40	28	14	4	14	111
Zasadnicze zawodowe	21	36	19	3	21	227
Średnie	16	28	30	13	13	266
Wyższe	11	18	30	24	17	120
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	19	31	26	17	79
Prac. umysł. niż. szczebla	8	26	28	22	16	74
Pracownicy fiz.- umysł.	18	28	36	4	14	77
Robotnicy wykwalifikowani	14	40	20	4	22	99
Robotnicy niewykwalifik.	28	37	21	5	9	31
Rolnicy	17	45	23	10	5	13
Pracujący na własny rach.	12	25	29	7	27	53
Bierni zawodowo						
Renciści	35	26	21	4	13	63
Emeryci	41	24	11	13	11	93
Uczniowie i studenci	15	31	30	18	6	16
Bezrobotni	21	31	23	7	18	89
Gospodynie domowe i inni	20	35	21	0	24	37
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	11	26	34	12	18	156
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	20	32	23	11	14	73
sekt. pryw. poza rolnict.	12	33	24	13	18	189
prywatnym gosp. rolnym	27	44	11	7	11	18
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	21	27	26	8	18	68
300-399	34	31	12	6	17	54
400-599	21	28	34	6	12	130
600-800	21	32	27	6	13	106
Powyżej 800 zł	16	28	19	22	15	135
Ocena własnych war. mater.						
Złe	28	27	21	9	15	227
Średnie	19	28	26	9	18	326
Dobre	13	32	24	15	17	171
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	16	26	33	9	15	45
Raz w tygodniu	21	29	25	8	17	354
1-2 razy w miesiącu	18	41	14	9	18	97
Kilka razy w roku	21	24	28	13	14	161
W ogóle nie uczestniczy	18	25	16	19	21	68
Poglądy polityczne						
Lewica	18	35	20	11	15	145
Centrum	16	27	27	10	20	241
Prawica	19	31	25	14	12	179
Trudno powiedzieć	30	25	21	6	18	159

Tabela 8. Czy swoje coroczne rozliczenia z podatku od dochodów osobistych wykonał(a) Pan(i) sam(a), bez niczyjej pomocy, czy też korzystał(a) Pan(i) z pomocy lub rady kogoś z rodziny, znajomych lub fachowych doradców? 1 - Rozliczam się i wypełniam zeznania podatkowe sam(a), bez niczyjej pomocy; 2 - Moje sprawy podatkowe załatwia za mnie zwykle ktoś z najbliższej rodziny (mąż, żona, syn, córka, wnuk, wnuczka); 3 - Przy wypełnianiu zeznań podatkowych korzystam z pomocy, porad innych osób

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	26	28	46	724
Płeć				
Mężczyźni	29	27	44	356
Kobiety	23	30	47	369
Wiek				
18-24 lat	17	31	51	60
25-34	26	31	43	156
35-44	26	25	49	142
45-54	30	23	48	208
55-64	30	29	42	90
65 lat i więcej	18	42	41	67
Miejsce zamieszkania				
Wieś	21	27	52	216
Miasto do 20 tys.	15	16	69	96
20-100 tys.	36	27	37	141
101-500 tys.	23	38	40	160
501 tys. i więcej mieszk.	37	28	34	111
Wykształcenie				
Podstawowe	9	42	49	111
Zasadnicze zawodowe	14	28	58	227
Średnie	33	26	41	266
Wyższe	48	21	31	120
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	55	17	28	79
Prac. umysł. niż. szczebla	43	21	36	74
Pracownicy fiz. - umysł.	25	18	57	77
Robotnicy wykwalifikowani	21	31	49	99
Robotnicy niewykwalifik.	20	29	50	31
Rolnicy	9	21	70	13
Pracujący na własny rach.	29	14	57	53
Bierni zawodowo				
Renciści	12	31	57	63
Emeryci	19	39	42	93
Uczniowie i studenci	16	45	39	16
Bezrobotni	20	34	46	89
Gospodynie domowe i inni	14	48	37	37
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	40	20	41	156
spółce właścicieli	29	20	51	73
prywatnych i państwa	29	25	46	189
sekt. pryw. poza rolnict.	7	15	78	18
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	24	28	48	68
300-399	10	32	58	54
400-599	23	30	47	130
600-800	24	28	48	106
Powyżej 800 zł	35	27	38	135
Ocena własnych war. mater.				
Złe	23	29	48	227
Średnie	25	30	45	326
Dobre	32	24	44	171
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	24	35	45
Raz w tygodniu	24	29	47	354
1-2 razy w miesiącu	23	34	42	97
Kilka razy w roku	26	27	47	161
W ogóle nie uczestniczy	31	22	47	68
Poglądy polityczne				
Lewica	26	27	47	145
Centrum	26	28	46	241
Prawica	33	23	43	179
Trudno powiedzieć	18	35	47	159

(%)